

УДК 378:339.924:351

ФІНАНСОВО-ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА ЗАКЛАДІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Студ. А.В. Червінець, гр. БФ-2-13
Науковий керівник ст.викл. О.В. Черниш
Київський національний університет технологій та дизайну

Мета і завдання. Мета – розгляд та визначення сутності та класифікаційних ознак загроз фінансово-економічній безпеці закладів вищої освіти в Україні.

Завдання – охарактеризувати та класифікувати основні загрози фінансово-економічній безпеці закладів вищої освіти та визначити напрями щодо їх подолання.

Об'єкт та предмет дослідження. Об'єкт дослідження – стан фінансово-економічної безпеки закладів вищої освіти.

Предмет дослідження – оцінка рівня фінансово-економічної безпеки.

Методи та засоби дослідження. Методи дослідження – порівняння, спостереження, аналізу, синтезу. Засоби дослідження – праці вчених з теорії та практики ризик-менеджменту, чинні законодавчі акти, які регламентують процес управління фінансово-економічною безпекою.

Наукова новизна та практичне значення отриманих результатів. Наукова новизна – визначення загроз фінансово-економічній безпеці вищих закладів освіти в Україні, оцінка напрямів їх подолання або зниження.

Практичне значення – побудова системи оцінки загроз та визначення напрямів їх подолання з метою зміцнення рівня фінансово-економічної безпеки для закладів освіти.

Результати дослідження. Рівень фінансово-економічної безпеки закладів вищої освіти в Україні є одним з ключових індикаторів, що визначає загальний індекс конкурентоспроможності держави, а фінансові вкладення в освіту є важливими інвестиціями в людський капітал.

До основних складових фінансово-економічної безпеки вищих навчальних закладів в Україні треба віднести:

- фінансова складова – це взаємовідносини в галузі фінансів, які виникають під час здійснення фінансово-економічної діяльності вищого навчального закладу;
- інтелектуальна й кадрова складові, а саме:
професорсько-викладацьких склад;
- рівень інтелектуального потенціалу;
- технічна складова: наявність аудиторних площ відповідно до встановлених норм, забезпечення навчального процесу необхідною технікою, що відповідає сучасним світовим аналогам;
- технологічна складова: забезпечення проведення занять із дотриманням вимог щодо викладання навчальних дисциплін;
- нормативно-правова складова, що включає забезпечення матеріалами чинного законодавства України;
- інформаційна складова, що включає використання інформації двох середовищ – внутрішнього й зовнішнього, до першого відноситься економічна інформація, яка формується під час фінансово-господарської діяльності закладу і навчального процесу; до другого – інформація, що формується поза межами закладу і використовується для вивчення конкурентного середовища, демографічного стану, фінансової спроможності населення.

На функціонування сучасних закладів вищої освіти чинять вплив як зовнішні, так і внутрішні загрози, які виникають при здійсненні ними освітньої, наукової та господарської діяльності [4].

Згідно думки багатьох вчених щодо визначення та класифікації загроз фінансово-економічній безпеці вищих навчальних закладів, на мій погляд, можна навести наступне групування:

1. Зовнішні загрози: нестабільність державної політики у галузі вищої освіти; зміна системи оцінки знань при зачисленні абітурієнтів; несприятлива демографічна ситуація; конкуренція на ринку вищої освіти; насичення ринку праці випускниками певних спеціальностей; вплив економічної кризи на купівельну здатність споживача освітніх послуг; рівень корупції та злочинності в Україні, а саме, відсутність профілактичних заходів проявам корупції, шахрайства.

2. Внутрішні загрози: невідповідність нормативно-законодавчим вимогам; старіння персоналу в системі вищої освіти; постійний дефіцит кваліфікованих кадрів; неможливість своєчасно відреагувати на зміну споживчого попиту через довготривалі бюрократичні процедури; складність впровадження інновацій в системі вищої освіти; наявність конфліктних стосунків між керівництвом вищого навчального закладу і викладацьким складом [3];

Дослідивши склад загроз, на мою думку, необхідно впровадити наступні дії щодо їх подолання з метою зміцнення рівня фінансово-економічної безпеки вищих навчальних закладів в Україні:

1) удосконалення механізму фінансування освіти в Україні із врахуванням міжнародного досвіду, перехід на багатоканальне фінансування, прийняття рішучих заходів щодо збільшення та диверсифікації джерел фінансування;

2) створення умов для використання інтелектуальної праці, підвищення її престижності та попиту на неї, приведення обсягів підготовки фахівців з вищою освітою до потреб сучасного ринку праці;

3) удосконалення науково-методичного та інформаційного забезпечення освітнього процесу, створення умов для проведення фундаментальних та прикладних досліджень, які виступатимуть додатковим джерелом фінансування вищої освіти;

4) розвиток системи освітнього кредитування, що сприятиме: підвищенню зацікавленості громадян у використанні кредитних ресурсів для оплати освітніх послуг;

5) створення нової моделі економічної діяльності вищих навчальних закладів, яка базується на солідарній участі держави, бізнесових кіл і громадян.

Висновки. Таким чином, зміцнення рівня фінансово-економічної безпеки закладів вищої освіти дозволить забезпечити динамічний розвиток освіти, стимулюватиме комерціалізацію знань, сприятиме посиленню ринкових позицій закладів, зростанню їх конкурентоспроможності, що безпосередньо вплине на розвиток потенціалу держави.

Ключові слова. фінансово-економічна безпека, загрози, вищі навчальні заклади.

ЛІТЕРАТУРА

1. Карпова К.В. Вищий навчальний заклад приватної форми власності як об'єкт економічної безпеки та суб'єкт господарської діяльності (Електронний ресурс) / К.В. Карпова // Ефективна економіка. – 2013. – №2. – Режим доступу: <http://www.econmy.nauka.com.ua>
2. Снігир Л. П. Класифікація загроз економічній безпеці вищого навчального закладу / Л. П. Снігир. – Вісник Хмельницького національного університету 2015. – №5, Т.1
3. Козьмук Н.І. Класифікація та характеристика загроз фінансовій безпеці вищих навчальних закладів – (Електронний ресурс) / Козьмук Н.І. // Львівський навчально-науковий інститут ДВНЗ «Університет банківської справи» – Режим доступу : <http://dspace.tneu.edu.ua/bitstream/316497/3531/1/%D0%9A%D0%BE%D0%B7%D1%8C%D0%BC%D1%83%D0%BA%20%D0%9D.%D0%86..pdf>
4. Лошенко І.Р. Інструменти формування конкурентоспроможності ВНЗ // І.Р. Лошенко, А. Іванченко // І. Лошенко / Матеріали наук. конф. // (Електронний ресурс) / Режим доступу: <http://intkonf.org/ktn-loshenyuk-irivanchenko-a-instrumenti-formuvannya-konkurentospromozhnosti-vnz>
5. Стеців І.С. Економічна безпека ВНЗ: сутність та особливості планування / І.С. Стеців (Електронний ресурс). – Режим доступу : <http://vlp.com.ua/node/6624>